

10.1. Shrnutí

Ačkoli vyživovací povinnost vyplývá přímo ze zákona a rozumí se jí zabezpečování a úhrada osobních potřeb mezi subjekty rodinněprávního vztahu, což zahrnuje nejen výživu v nejužším slova smyslu, ale i uspokojování ostatních hmotných a kulturních potřeb, v praxi se lze velmi často setkat s názory, že tato vyplývá až ze soudního rozhodnutí a měla by pokrývat pouze nejnutnější potřeby oprávněného. I z tohoto rozšířeného názoru neprávnicků je vidět, že ač se výživné dotýká každého člověka, ne každý má o tomto základní informace.

Přímo ze zákona o rodině vyplývá celkem pět druhů vyživovacích povinností, tj. vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi, vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými, vyživovací povinnost mezi manžely, jakož i vůči rozvedenému manželovi, a příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce. Kromě těchto případů může být výživné poskytováno dobrovolně, přičemž jeho výše i délka doby, po níž bude poskytováno, závisí pouze a výlučně na vůli osoby, která výživné takto poskytuje.

Při rozhodování o výši výživného, se soud řídí schopnostmi, možnostmi a majetkovými poměry na straně povinných ve spojení s odůvodněnými potřebami oprávněného, ale ještě před tímto rozhodováním o výši výživného si musí vyřešit otázku, zda má oprávněný na výživné vůbec nárok. Aby mohl soud výživné oprávněnému přiznat, musí mezi ním a povinným existovat zákonem požadovaný příbuzenský vztah, oprávněný musí výživné nezbytně potřebovat k uspokojování svých odůvodněných potřeb, tj. nebyť schopen si je hradit jiným způsobem, a přiznání výživného nesmí být v rozporu s dobrými mravy.

V této práci byla věnována největší pozornost vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem, a to z důvodu jejího významu a důležitosti. Tato vyživovací povinnost trvá ode dne narození dítěte, příp. jiných skutečností, do okamžiku, než je dítě schopno se samo živit, přičemž může zanikat i postupně, v závislosti na postupném nabývání schopností

dítěte se samo žít. Jinými slovy může zaniknout ještě před dosažením plnoletosti dítěte, ale také až ve značném časovém rozestupu od jejího dosažení, příp. nemusí zaniknout nikdy. Je-li k výživě povinno více osob, tyto plní vyživovací povinnost dílčím způsobem, nikoli solidárně. Při určování výše výživného se vychází ze schopností, možností a majetkových poměrů povinného ve spojení s odůvodněnými potřebami oprávněného v závislosti na jeho věku, zdravotním stavu, zájmech a jeho vlastním majetku. Jestliže rodič, který má výživné platit dosahuje nadstandardních příjmů, může být část výživného vyplácena dítěti pravidelně a část se formou spoření odkládat na zabezpečení jeho potřeb v budoucnu. Dítě má právo (ale i povinnost) podílet se na životní úrovni svých rodičů.

Vyživovací povinnost rodičů a dětí je vzájemná, tj. děti, které jsou schopny se samy žít, jsou povinny zajistit svým rodičům slušnou výživu, jsou-li rodiče na výživné poskytované dětmi odkázáni. Rodiče mají nárok na průměrnou životní úroveň ve společnosti, ale soudní řízení týkající se určení výživného pro rodiče jsou v praxi velmi výjimečná. Ani tato vyživovací povinnost není solidární, ale každé z dětí ji plní vůči rodičům poměrně podle svých schopností, možností a majetkových poměrů.

Všechna rozhodnutí a dohody ve věcech výživného jsou vždy vydávány, příp. soudem schvalovány, s klauzulí „rebus sic stantibus“, tj. mohou být změněna nebo zrušena, nastane-li trvalá změna poměrů závažnějšího rázu týkající se skutečností, na nichž je založeno dřívější rozhodnutí, a to buď na straně oprávněného nebo povinného.